

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

55. ÉVFOLYAM

1989. DECEMBER

6. SZÁM

AJÁNDÉK

„Ne féljete, mert íme, hirdetek nektek nagy örömet, amely az egész nép öröme lesz: Üdvözítő született ma nektek, az Úr Krisztus, a Dávid városában.”

Lukács ev. 2:10-11.

Karácsony az ajándékozás ünnepe. Isten nagy ajándéka indítás lett egymás megajándékozására. Jó, ha gondolunk arra, hogy ajándékainkkal Isten szeretetére utalunk, abból adunk valamit tovább hozzátartozóinknak, a rászorulóknak.

Hogy ezt karácsonykor és az év többi napján is megtehesük, szükséges, hogy Isten ajándékát előbb mi magunk elnyerjük. Minden ajándékozás, ez is, három lépésben történik.

Az első az ajándék elkészítése, vagy megvásárlása. Isten ajándékozó tervét a maga idejében, csaknem kétezer éve, az előre meghatározott helyen, Betlehemben, Jézus születésével váltotta valóra. Isten hozzánk való jóakarata nem maradt érzés, gondolat, terv, ígéret, hanem megtestesült, alakot öltött: „Mert úgy szerette Isten a világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta...” Jézus születése történelmi esemény, vele beteljesedett Isten ígérete és elkezdődött új szövetsége. Jézus születésének, működésének, halálának és feltámadásának történeti volta a róla való bizonyágtévesnek és a benne való hitnek biztos alapja. Isten ajándéka készen van minden ember számára. Ez nem egy ajándék a sok közül, hanem az egy szükséges, az üdvösség, vagyis bűnbocsánat, új élet és örök élet.

A második lépés az, amikor az ajándékozó postán eljuttatja, vagy szemé-

lyesen átadja ajándékát. Isten gondoskodott arról, hogy Jézusról és a benne kapott ajándékról az emberek tudomást szerezzenek. Az egész Biblia róla szól, mint aki el fog jönni, vagy, mint aki eljött. Mária és József előre kapott üzenetet, a pásztoroknak a szent éjszákán hangzott az örömhír és azóta szerette a világon hangzik az igehirdetés: „Ne féljete, üdvözítő született nektek”.

Ez az üzenet az ajándék lényegét is feltárja. A betlehemi angyalének szerint ez az Istennek adott dicsőség és az embernek ajándékozott béke Isten jóakarataiból. E kettő valósult meg Jézus születésében, földi működésében, főként pedig kereszthalálában.

Érdeemes számbavenni, Isten hány angyalt küldött hozzánk gyermekkorunktól kezdve, akik hirdették nekünk szóval és étellel a Jézusban kapott szabadítást és új életet. Isten még mindig hirdetteti örömhírét nekünk és alkalmat ad az ige olvasására és hallgatására. Azon is érdemes elgondolkozni, hogy hányszor maradtunk adósok az üdvözítő hír továbbadásával talán éppen karácsonykor. Törlesszük adósságunkat és adjuk az angyali hírt tovább: „Ne félj, nagy örömet hirdetek, Isten kegyelembe fogadott.”

Az ajándékozás harmadik lépése az, amikor a megajándékozott átveszi, kibontja és használatba veszi az ajándékot. A pásztorok komolyan vették a hírt és így szóltak egymáshoz: „Menjünk el egészen Betlehemig és nézzük meg, hogyan is történt az, amiről üzent nekünk az Úr!” A pásztorok megkeresték Jézust és meggyőződtek arról, hogy a hallott hír és a látottak megfelelnek egymásnak. El is mondták mindjárt a kapott üzenetet és visz-

Gyermek születik nekünk ... és így fogják nevezni:
Csodálatos Tanácsos ... Békeesség Fejedelme! (Ézs 9:5)

szatérve dicsőítették és magasztalták Istent mindazért, amit hallottak és láttak.

Az Isten ajándéka tehát a pásztoroknál célba ért. Részükről, mint megajándékozottak részéről, ez hitet kívánt. A hit az elfogadás „szerve”, mellyel a címzést, „nektek”, komolyan vesszük, az ajándékot örömmel fogadjuk és a minket eltöltő hálának hangot adunk.

Mi is csak hit által fogadhatjuk el Isten ajándékát. Azzal a hittel, amely nyitott szívvel fogadja az örömhírt. Amelyet nem riaszt vissza a „csomagolás”, az istálló, a jászol, a pólya mai megfelelői, az egyház, az igehirdetés, az úrvacsora szegényes, emberi volta, melyekbe Jézus értünk beleköltözött. A hit meglátja a szegénységben a kin-

(Folytatás a 2. oldalon)

KUNOS JENŐ

„Életemben többet beszéltem kínaiul, mint magyarul. Többet beszéltem finnül, mint kínaiul és magyarul. Valamint többet beszéltem angolul, mint finnül, kínaiul és magyarul.” Ez volt a talányos bevezetése Kunos Jenő beszédének, mely Szombathelyen hangzott el nemrégiben.

Már egyháztörténeti tanulmányaink során hallottunk Kunos Jenőről, mint egyházunk Kína-misszionáriusáról. Ez teszi nevét egyedülállóvá az amerikai magyar evangélikus lelkészek között. (A cikk elején álló idézet a budapesti Evangélikus Élet által készített interjúból származik. Legközelebbi számunkban igyekszünk helyet szorítani e roppant érdekes beszélgetés teljes egészének.)

Az alábbiakban kivonatolva közöljük Kunos Jenő beszámolóját hazai látogatásáról.

Szeptembervégi magyarországi utamat Gyula öcsém súlyos betegsége hozta magával. Időm jórészt Győrött töltöttem, ahol Tekus Ottónál laktam és találkozhattam mintegy 50 lelkésszel, köztül olyanokkal, akikkel külmisziói témákról tárgyaltunk. Közben alkalmam volt megtekinteni Budapesten a Teológiai Akadémiát; résztvettem Répcelakon Smidéliusz Ernő évfolyamtársam temetésén, valamint istentiszteleten a Deák téren, Kelenföldön és a győri Öregtemplomban; a Szeretetházban áhítatot, az Újtemplomban két bibliaórát és egy missziói előadást tartottam. Általános benyomásom, hogy nagy az egyházi munkaerő hiánya. Több szeretetintézmény valószínűleg visszakerül egyházi vezetés alá. Remélik, hogy megindul ismét a diakonissza munka is. Kelemen Erzsébet testvér e nyáron volt először diakonissza öltözetben odahaza.

Nagy élményem volt, hogy résztvehettem a KÉMELM (Külföldön Élő Magyar Evangélikus Lelkigondozók Munkaközössége) és a magyarhoni lelkészek baráti találkozásán Szombathelyen, szeptember 30-án. Ezt megelőzte a KÉMELM ezévi gyűlése, melyet szept. 26 és 29 között tartottak a burgenlandi Óriszigeten. A gyű-

AJÁNDÉK (Folyt. az 1. oldalról)

cset, a kereszt gyengeségében az üdvözítő erőt. A hit számára feltárul Jézusban Isten hozzánk hajló nagy szeretete, mely bűnbocsánatot, új életet és örök életet ad.

Boldog, aki elfogadja ezt az ajándékot, aki Jézust Megváltójának, legfőbb kincsének vallja, aki a szeretet továbbadását és Isten magasztalását tele szívből teszi. Bár célba jutna Isten ajándéka a mi életünkben és rajtunk keresztül mások életében!

Joób Olivér
(Zürich)

lés utolsó napjára dr. Frenkl Róbert egyetemes felügyelő és dr. Harmati Béla püspök is hivatalos volt.

Őszinte megnyilatkozásokat hallottunk, az eddigi bizalmatlanság szerteoszlott. A kölcsönös megbocsátás hangulata uralkodott mind Óriszigeten, mind Szombathelyen. Mint az Evangélikus Élet tudósít: „Leomlott a vasfüggöny egyházunkban is. Szolgatársak, akik néhány éve még haza sem jöhettek, nem léphettek át az ország határát — most eljöttek, kicserélték gondolataikat és szolgáltak közöttünk.”

Szombathelyen a „külföldiek” együtt voltak a három nyugati egyházmegye lelkészeivel, akik mellett az egyetemes felügyelő, a két püspök és az országos intézmények vezetői adtak reális képet az ország és az egyház helyzetéről. Magyarországon ma divat a vallás. Megnőtt nemcsak a gyermek-, de a felnőtt-keresztiségek száma is. (A keletnémet menekült-táborban végzett ev. lelkigondozói munka 20 kereszteléssel végződött, köztük 7 felnőtt.) A Teológiai Akadémia új épületét október 21-én avatják fel; 88 hallgató van, abból 30 elsőéves. Ezzel kapcsolatban avatnak tb. teológiai doktorokat, köztük dr. Vajta Vilmos professzort Svédországból, aki évtizedekig „nemkívánatos személy” volt a hazai egyházi vezetők szemében. Az új épület 40 millió forintba került, a régi épület átalakítása 20 millióba. A finn egyház évente 120 ezer finn márkával támogatja az Akadémiát.

Beszámoltak továbbá a meghurcolt egyházi személyek rehabilitációjáról, a genesziási ifjúsági konferenciákról, a MEVISZ sokoldalú munkájáról (kábitószerek elleni harc, cigánymisszió, részvétel a síófoki templom építésében, stb.), valamint az egyházi kiadványokról és a Sajtóosztály működéséről. Kórházak és börtönök hivatalosan kérik istentiszteletek tartását. Szó van a tábori lelkési szolgálat helyreállításáról is. A folytatódó államsegélyt az egyház jogos kártérítésnek tekinti, mint az állam által elvett egyházi vagyont „haszonélvezeti járulékát”.

Gémes István elnök vezetésével a KÉMELM tagjai is beszámoltak nyugateurópai lelkigondozó és magyarságmentő munkájukról. Hallottunk az Útitárs és a nagyheti ifjúsági konferenciák 3 évtizedes szolgálatáról, a rövidhullámú rádióadások eredményes voltáról. A külföldön szolgáló lelkészek közül 13-an a következő napon, október elsején fővárosi és vidéki gyülekezetekben hirdettek ígét.

A testvéri találkozót este úrvacsorai istentisztelet zárta. Hála az Egyház Urának a lelketmelegítő szép napért!

Temesvár...

Lapzárta táján megdöbbenő, de ugyanakkor felemelő és csodálatos hírek jöttek Erdély felől. Ki gondolta volna, hogy egy elnyomott magyar református gyülekezet hite és bátorsága egy egész ország számá-

Temesvár: gyertyák lobognak a halottak emlékére

ra meghozza a szabadság gyümölcseit? Úgy érezték, hogy cselekedniük kell, saját testükkel védelmezték lelkipásztorukat, Tőkés Lászlót az állam és az őket kiszolgáló egyházi vezetők terrorja ellen. Egy maroknyi magyar hívő kiállásához csatlakozott a többi nemzetiség, megmozdultak Erdély városai, majd Bukarest is. Hisszük, hogy a temesvári vértanúk s a többiek áldozata nem lesz hiábavaló. Isten ma is küld profétákat az ő népének. Tőkés László rendíthetetlen kiállása, az elnyomottak igazságának bátor hangoztatása szemünk elé idézi az Ószövetség profétáit, akik életük kockáztatásával is hirdették: „Így szól az ÚR, a Seregek Ura!”...

SZOVJETUNIO

• Az örmény-köztársaságbeli Spítak városban befejezték olyan 500 férőhelyes templom építését, melyet több keresztény felekezet felváltva használhat istentiszteleti és egyéb célokra.

TÖRÖKORSZÁG

• I. Dimitrios ökumenikus pátriárka hivatalosan tiltakozott az Egyházak Világtanácsánál, hogy az EVT vezetőségéből kirívóan hiányoznak ortodox vallású tisztségviselők.

NIGÉRIA

• Az Ev. Egyház tiltakozását fejezte ki amiatt, hogy a kormány bizonyos vallási közösségeknek mások kárára kedvezményeket biztosít. Megállapítják, hogy Nigériában vallásegynlőséget és a vallásügyeknek az államtól való függetlenségét biztosítja az alkotmány.

AKIRŐL MEGFELEDKEZTEK

Lapunk 1989 augusztusi számában olvastuk *Szigeti Jenő* kitűnő megemlékezését egyházunk egyik legrégebb és legmagasabb nivójú intézetéről, a *Bonyhádi Evangélikus Gimnáziumról*. Ebben elmondja az iskola történetét és nagyon szépen ír annak kiváló növendékeiről, névszerint: *Petőfi Sándorról, Illyés Gyuláról és Ordass Lajosról*. Nagyon jól esett hallani, illetve olvasni nevüket.

Feltételezem azonban, hogy az író nem ismeri emigrációink, illetve századunk második felének líráját, mert akkor semmiképpen sem feledkezhetett volna meg *Fáy Ferencről*, akit bírálói, illetve legnevesebb pályatársai a Nyugat utáni nemzedék kimagasló magyar költőjének tartanak. Iskoláit a Fasorban kezdte 1931-ben, 1934-ben átment az aszódi Petőfi gimnáziumba, majd két évvel később Bonyhádra, ahol érettségizett. Innen került a Ludovika Akadémiára és a bukás után hazatérve az ÁVO kezébe, hogy hosszú megkínzás, népbírói tárgyalások befejezéseként sikerüljön a rabkórházból megszöknie és Jugoszlávián át elérni a szabad világot. Kanadában hunyt el két héttel hatvanadik születésnapja előtt. Ismerték és ismerik az egész világon, mert életében hat kötete jelent meg. Nemcsak izzó magyarságáról, hanem mély evangélikus hitéről is híres volt. Soha semmiféle kitüntetés nem fogadott el és azt mondta több alkalommal, neki *egyetlen kitüntetés a Luther Rózsa*. Ezzel a gomblyukában temették el Torontóban, 1981. június 13-án.

Mint említettem, pályatársai a magyar líra egyik jelentős alakjának tartották. Ezek közül *Szabó Magdát, Ignótus Pált, Vas Istvánt, Rónay Györgyöt, Vásárhelyi Verát, Tűz Tamást*, végül pedig a nemrég elhunyt nagy írónkat *Márai Sándort* említem meg, akinek méltatásából idézek írássom végén néhány sort, mely az 1984-ben megjelent negyedik *NAPLÓ 173-ik oldalán* olvasható. Előbb azonban olvassuk el a nagy költő, a bonyhádi öregdiák *Iskoláim* című, fiatalon írt költeményét. Azt hiszem, oázisként fog hatni a dilettánsok nagy nyüzsgé-

se után, mely napjaink szomorú jelensége:

Az első, melyet egyszerű szívek álmodtak hosszú, síma téglalappá, falumat ásta bennem mély alappá.

A második magas volt és komoly. Csöpp pesti csírák sápadt arca nézte hatalmas törzsét, míg Luthert idézte.

A harmadik erős volt, mint a vár. Aszód felett a messzeségbe révedt s ott áldozott Petőfi szellemének.

Aztán ... Bonyhád jött. Álltam sváb, magyar gyűlölködés közt, mint e harc kudarca, mert bennem egyre Vörösmarty arca

vetődött fel, s a Perczel-kert felé figyeltem bízva, hogy tán visszahozza szavát a szél ... Így éltem álmodozva

tizennyolc évet. És most itt vagyok. Az éveim lassan megkészszerzve akaszthatom gúnyként egy görbe szegre

és nézhetek túnt emlékim után. Hisz rongyaimban elhullott sok álmom, szép, színes útam, tarka ifjúságom

helyén pár vers, s egy vándorbot maradt. S mivel papír az egyik, s az szüette, meggörbült csonk csak, elsiklik felette

talán az is, kinek majd hagyom. S mivel nekem már írja fenn az élet az elbocsajtást: „Új osztályba léphet”:

ki őrzi meg sok társtalan dalom?

(Nápoly, 1950)

Végül olvassuk el *Márai Sándor* említett naplórészletét, melyet a költő halála után írt. E nagy elme értékítéletében azt hiszem, senki nem kételkedhet.

„Fáy Ferenc vallásos és pogány, kóbor nomád és különösen „Magyar” — nem magyaros, nem is vitézkötéses, nem a paranoid fellelengzéssel megfogalmazott „mélymagyar”, vagy „hígmagyar” — úgy magyar, ahogy nem lehet más egy ember, aki évezred előtt több nekiindulással elbolyongott Lebédiából, mert hajtotta a népvándorlás hullámvérése. Egy napon megérkezett a Duna-Tisza közé, ott találkozott az avarokkal, akiket néha megölt, néha megölelt, ahogy ezt a népek szokták, amikor ismerked-

nek. Később sátrat vert, halászat és vadászat közben megtanult gabonát vetni, megtelepedett és megélte a keresztyénséget, a reneszánszot és a reformációt, a Felvilágosodást, az ipari forradalmat, a szocializmust, a fasizmust ... és egy napon arra ébredt, hogy Kanadában él, ahová elvándorolt a kommunisták elől és verseket ír magyar nyelven, mert csak így tudja hitellel elmondani, amit útközben ezer éven át tapasztalt. Például a *Keresztút tizennyolc szólamában* és még sok szépséges poémában, melyekből mindig egy „magyar-keresztény” szól az olvasóhoz. Olyan magányban írja a verseket, amilyen a steppe, vagy az idegostály rácsos magánya lehet. Könyveinek helye van a polcon, ahol a magyar költészet legnagyobb, maradandó értékeit őrzik.”

Eddig szól a nagy író méltatása. Magam nem írhattam róla, mert anynyira közel állt hozzám, hogy elfogultsággal lettem volna vádolható. Így bemutatását ezen az úton véltem helyesnek megoldani és egy híres bonyhádi öregdiák portréját néhány vonással megrajzolni. **-y-n**

BRAZÍLIA

• Curitiba-ban 1990. január 28-a és február 8-a között tartja az Evangélikus Világszövetség VIII. nagygyűlését, melynek alaptémája 2Mózes 3:7-ből: „Meghallottam népem kiáltását.” Az V. ev. világgyűlést a keletnémetek által visszavont engedély után Weimar helyett 1970-ben Brazíliában készültek megtartani, de azt „politikai okok” miatt szinte az utolsó pillanatban Franciaországba helyezték át. Sokáig feszült volt emiatt a viszony az Ev. Világszövetség és a Brazíliai Ev. Egyház között.

LITVÁNIA

• A litván kormánytanács egyházaknak és egyéb vallásos testületeknek teljes szabadságot biztosított; ügyeiket saját belátásuk és szabályaik szerint intézhetik. Ezt a törvényt azért hozták, mert már nem tudták kivárni a Moszkvából kilátásba helyezett, hasonlócéltú törvény megalkotását.

ETIÓPIA

• Az Eritreai Ev. Egyház segélyadományokból alkalmas helyeken duzzasztógátákat építtetett s ezzel növelte élelmiszertermelés lehetőségét. Az éhínségtől fenyegetett vidék még mindig sok külső segítségre szorul, azonban ezerszámra megy azoknak a száma, akik máris képesek saját használatukra élelmet termelni.

BUFFALO — 75

A fenti két szó — egy városnév és egy szám — jelent valamit az amerikai magyar evangélikusok számára. A két szó mögött hittestvérek generációinak hite, egyházszeretete, fáradozása és áldozatkészsége rejlik. *A magyar evangélikus gyülekezet Buffalóban 75 éves!* Itteni magyar Sionunk még megmaradt néhány gyülekezete együtt örvend a buffalói testvérekkel, akik az

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

ERŐS VÁR (USPS 178560) is published bi-monthly (February, April, June, August, October, December) for \$6 per year by the Hungarian Conference—Evangelical Lutheran Church in America, 9715 Lake Avenue, Cleveland, OH 44102. Second-class postage paid at Cleveland, OH. POSTMASTER: Send Address changes (Form 3579) to ERŐS VÁR P.O. Box 02148, Cleveland, OH 44102

No. 6 (260) Vol. 55.
DECEMBER 1989

Az "Evangelical Lutheran Church in America"
Magyar Konferenciájának lapja.

Szerkesztő és kiadó:

Juhász Imre

Munkatársak:

a magyar evangélikus lelkészek.

FONTOS!

Minden szerkesztőségi anyag, kézirat, gyülekezeti hír, úgyszintén a lappal kapcsolatos minden levelezés, előfizetés és adomány erre a címre küldendő:

"ERŐS VÁR"

P.O. BOX 02148

CLEVELAND, OH 44102

Az "ERŐS VÁR" előfizetési díja bel-
földön egy évre 6 dollár, Kanadában és
egyéb külföldön évi 8 US dollár, vagy
10 kanadai dollár.

Be nem jelentett címváltozás esetén a posta a kézbesíthetetlen újságot megsemmisíti, a kiadóhivatalnak pedig külön portót kell fizetnie. Erre a költségre különösen nem-előfizetők, késedelmező előfizetők, vagy többéves hátralékban lévők esetében nehéz fedezetet találni.

Ezért kérjük olvasóinkat, hogy minden esetben pontosan adják meg címüket a "Zip Code" szám feltüntetésével együtt! Az újságot "zip code" szám nélkül nem kézbesíti a posta. Címközlésnél tüntessék fel az utca megjelölését is, pl.: St., Rd., Ave. Ugyanis egyes postai zónákban azonos nevű utcákat csak így lehet megkülönböztetni.

Classic Printing Corporation
9527 Madison Ave., Cleveland, Ohio 44102

Egyház Urának kegyelméből október 15-én adtak hálát háromnegyed évszázados fennállásukért.

Az ünnepi hálaadó istentiszteleten résztvevők megtöltötték a Grant Streeten levő 1917-ben épült s a jubileumra szépen renovált kis templomot. Dr. Brachna Gábor főesperes hirdetett ígét mindkét nyelven. A jubileumi díszvacsorát a Holy Trinity egyház nagyobb befogadóképességű termében tartották vasárnap este. Kish Ferenc gondnok üdvözölte a megjelenteket, akik között voltak a Magyar Konferencia másnapi közgyűlésére odaérkezett delegátusok is. Az est ünnepi szónoka Dr. Ralph Loew ny. lelkész volt, a gyülekezet régi barátja. Magyar nyelvű beszédet mondott Brachna Gábor főesperes. Amerikai és magyar testvéregyházak köszöntői, valamint néhány zeneszám egészítette ki a műsort, mely Buthy Dénes esperes áldásával és a Himnusz eléneklésével végződött.

*

Az „Our Savior” (Megváltónk) Evangélikus Egyház 1914. április 8-án kezdte el gyülekezeti életét néhai Korntheuer József szervező lelkész irányításával. Az utána következők névsora mintegy keresztmetszetét adja az Amerikában szolgált és szolgáló lelkészi karnak: Becker Jakab (1918—1919), Schleifer Bertalan (1919—1923), Ormai János (1925—1932), Turcsányi Gyula (1936—1939), dePapp János László (1940—1950), Juhász Imre (1952—1956). Jelenlegi lelkészük, Buthy Dénes esperes, közel 33 éve, 1957. január 1-én kezdte meg munkálkodását. A 75. jubileumra összeállított emlékkönyvbe írt soraiból álljon itt néhány figyelemre méltó idézet:

...Ha gyermekeitek és unokáitok nagy része megmaradt volna ennél a templomnál, ma kevés lenne a férőhely számukra.

Ma már az istentiszteleten résztvevők többsége angol és a szolgálat nagyobb része is angol nyelven történik. Pedig még mindig van (városunkban) elég evangélikus, akinek az anyanyelve magyar. Az Isten Igéje az anyanyelven jut el legközelebb még ahhoz is, aki jól ismeri az angol nyelvet.

Ébredjetek fel, magyar evangélikusok! Ha van köztetek csak tíz, aki megfogadja, hogy hűségesen részt vesz az istentiszteleten, még mindig tarthatunk külön magyar nyelvű szolgálatot! — „Ábrahám ezt

mondta: Ne induljon föl az én Uram, hogy még egyszer szólók: de hátha csak tíz található ott? Nem pusztítom el a tízért — felelte az ÚR.” (1Móz 18:32)

...Az Úristen (ennyi éven át) kiterjesztette kegyelmét reátok. Megbecsülitek-e? — „Jön majd olyan idő — így szól az én Uram, az ÚR — amikor éhséget bocsátok a földre. Nem kenyérré fognak éhezni és nem vízre fognak szomjazni, hanem az ÚR igéjének hallgatására.” (Ámos 8:11)

Mit hoz a jövő?

Ez az Isten kezében van elhelyezve. Hiszem, hogy az angol vonalon tovább fog erősödni a gyülekezet, és ha én már nem szolgálhatok, valamilyen formában folytatódik az egyház élete és talán megéri a 100. esztendő is. Emellett meg fogja őrizni a magyar hagyományokat is.

Adományok az „Erős Vár”-ra

(Előfizetések nyugtázása a címszalagon látható lejáratú év és hónap kijavításával történik.) Itt nyugtázzuk köszönettel az 1989. február 1. és december 15. között az előfizetéseken felül beérkezett lapfenntartó adományokat:

\$100: Czokoly Istvánné (Cleveland). — **\$76:** Csala András (San Francisco). — **\$40:** Lányi Tamásné (Peoria, AZ), Ormai Éva (South Pasadena, CA). — **\$30:** Dusek Péter (Fort McMurray, AB). — **\$25:** Kálmán Lajos (Buffalo), Stiegler Ernőné dr. Stiegler Ernő emlékére (Charlotte, NC). — **\$20:** v. baksaházy Hangyássy Károly (Lake Elsinore, CA), Kocsis Irma (Rochester, NY), Litauszky György (Haney, BC), Somos Mihályné (Sparks, NV). — **\$14:** dr. Kún József (Bonn, NSZK), dr. Szathmáry Lajos (Chicago). — **\$12:** Jókay-Ihász Lajosné (Evanston, IL), Temesi László (Cleveland), dr. Wigner Jenő (Princeton, NJ). — **\$10:** Asbóth Gyuláné (Ligonier, PA), Farkas Jánosné (Cleveland), Gyapay Ede (SteAnne-de-Bellevue, PQ), Kish Mary (Chicago), Lestyán Jánosné (Milton, FL), Rettmann Farkasné (Hartford, CT), Szolár István (Hideaway Hills, OH). — **\$8:** Pálvolgyi-Pfeiffer Istvánné (Ligonier, PA). — **\$7:** Bruckner Ede (South Bend, IN). — **\$6:** Németh János (Bridford, PA). — **\$5:** Bors Jánosné (Edmonton, AB), Kiglics Béláné (Aurora, OH). — **\$4:** Balogh Mihályné (Buffalo), Csere Zoltán (Cleveland), Érsek Lajos (Toronto), Fülöp Béla (Don Mills, ON), Fülöp Kálmán (Beverly Hills, CA), dr. Gombocz István (Minneapolis), dr. Hadházy József (Jamestown, NY), Havas Vilmosné (Buffalo), Knodel Jánosné (Cleveland), Mergl Károlyné (Linesville, PA), Pelsőci Willibald (Cleveland), Rusznay Lászlóné (Philadelphia), Szalontai Andrásné (Cleveland), Szöllösi Jenőné (Lakewood, CO), dr. v. Tapolcsányi Oszvald (Cleveland), Wágner Istvánné (Chicago), v. Zerinváry Szilárdné (McKeesport, PA). — **\$3:** dr. Szent-Ivány Gábor (Bethesda, MD). — **\$2:** Koszta György (Fairfield, CT), dr. Papp Gábor (Cleveland), Schönberger Ernőné (Cleveland).

F
A
S
O
R
IH
Í
R
E
K

Könyvismertetés — Gyapay Gábor: A Budapesti Evangélikus Gimnázium. Tankönyvkiadó, 1989. Budapest.

Legutoljára 1923-ban jelent meg fasori iskolatörténet, Hittrich Ödön igazgató tollából. Az azóta eltelt hosszú idő és az iskola jelenlegi újjászülése teszi időszerűvé dr. Gyapay Gábor 150 oldalas könyvét. E kitűnő művet élvezettel olvashatja minden volt és mostani fasori diák, nemkülönben mindazok, akiknek szívügye az evangélikus nevelés és általában a magyar közoktatás kifejlődése.

A könyv négy nagy korszakra osztja az iskola történetét. A Türelmi Rendelet után lehetővé vált a teljes egyház elemi iskolájának két évszázaddal ezelőtti megszervezése, melyből fokozatosan alakult ki a középiskola. A „humanitás” osztály megnyitásától (1823) számítódik a gimnázium történetének első korszaka, 1854-ig. A **főgimnázium kialakulása** jelzi a következő korszakot (1854—1873). A harmadik korszak (1873—1924) a **folyamatos fejlődés** ideje. Ekkor születnek meg a nagy pedagógiai reformok, épül fel a templom és az iskola új épülete a fasori telken. A negyedik korszak (1924—1952) a **szellemi virágzás, nehezedő körülmények** címet viseli.

A szerző érdekesen elemzi az egyes korszakokat szociológiai szempontból, pontos adatokat közöl például a szülők foglalkozásáról, a diákság felekezeti és nemzeti összetételéről, stb. Ismerteti a tantervek kialakulását, a tantárgyak heti óraszámát, egyénenként méltatja a tanárok tevékenységét. Az ifjúsági egyesületek munkájának részletes ismertetése betekintést enged az iskola belső életébe, mint például az Arany János Önképzőkör, a 120—150 taglétszámú cserkészcsapat, a Sportkör, Dal- és Zenegyűlés, Benczúr Gyula Képzőművészeti Kör, Ifjúsági Segélyegylet és számos más szervezet. Táblázat mutatja az **országos tanulmányi versenyek** tantárgyak szerinti eredményét évről-évre; iskolánk az összesített pontszámok alapján messzire megelőzte az ország többi iskoláját! A gimnáziummal kapcsolatos **internátus** is lényegesen segítette az iskola elitnevelő tevékenységét.

Ma már kevesen tudják, hogy a fasori gimnázium részt vett 1896-ban a millenniumi kiállításon, sőt „nemzetközi elismerést jelentett az 1907/08-as tanévben a londoni kiállítás kulturális osztályán való részvétel. Itt az iskola külsejéről és belsejéről felvett, az ifjúság iskolai életének jellemző momentumait bemutató fényképek és a matematikatanítás módszerét szemléltető grafikonokat állítottak ki.”

(Dr. Gyapay Gábor könyvének értékéből semmit sem von le, hogy ismertetésünket negatív megjegyzéssel zárjuk. A szöveg négy helyén (a 105., 114., 130. és 137. oldalon) a szerző — bizonyára nem szándékosan — a „felszabadulás” kifejezést használja. Ezt odahaza talán észre nem veszik, mert hozzászórtak. A nyugati olvasó azonban felszisszen, amikor olvásba kerül ez a szó. Úgy véljük, hogy 1989-ben már Magyarországon sem kötelező a felszabadulás jelzővel felmagasztalni történelmünk ama gyásznapját, mely

négy és fél évtized nyomorúságát zúdította a magyar népre. E véleményünket alátámasztja egy szovjet hadtörténeti szakfolyóiratban nemrég megjelent cikk, mely csak Lengyelországgal és Csehszlovákiával kapcsolatban ír „felszabadításról”, Magyarországgal szemben kizárólagosan a „katonai megszállás” kifejezést alkalmazza.)

A könyv ára 79,- Ft. Kapható: Evangélikus Sajtóosztály, Puskin u. 12, 1088 Budapest.

*

A Fasori Öregdiákok Baráti Köre újévi körlevele tartalmazza az iskola igazgatójának, dr. Gyapay Gábornak alábbi helyzetjelentését:

„Iskolánk — mint köztudott — 1989. szeptember elseje óta újra működik. Öt első, két második és egy harmadik osztály indult. Növendékeink közt az evangélikusokon kívül van számos református, katolikus, izraelita, sőt unitárius, baptista, adventista, anglikán, szabadegyházbeli és sintoista is egy-egy. A tervek szerint a nyelvtanítás igen intenzíven megindult, de a matematika oktatás is minden osztályban bontott csoportokban folyik. A hitoktatást öt evangélikus, egy református, egy katolikus és egy izraelita hitoktató végzi.

Az építkezés legnagyobb része lezajlott, de még az épület alagsorában nem fejeződött be. Itt ugyanis az új igényeknek megfelelően egy 150 személyes étkezdét alakítottunk ki, de az alagsorban kapott helyet az informatikai laboratórium, az orvosi szoba, és a két külön matematika tanterem is.

A tanári testület 28 rendes és 11 óraadó tanárból áll. (Erre a nagy számról azért van szükség, mert a nyelveket minden osztályban három csoportba bontva, kezdő-középfaladó-haladó szinten tanítjuk.)

Újjászerveződött az Arany János Önképzőkör, a Dal- és Zene Egyesület, az Ifjúsági Sportkör, a Benczúr Gyula Képzőművészeti Kör, az Ifjúsági Segítő Egylet, és a 16-os számú Cserkészcsapat. Az önképző kör keretén belül két diákújság is megindult „ÚJ TOLL” és „FASORS” címen. Az ifjúság nagyon boldog, hogy ebbe az iskolába járhat, és a tanárok is rendkívül lelkesen végzik munkájukat.

Problémáink is vannak azért bőven. A legégetőbb kérdés az **internátus** ügye. Pillanatnyilag 40 diáknak Fótón, az egyház tulajdonában lévő Mandák-otthonban van elhelyezve, ahonnan autóbusszal szállítják őket háztól-házig. Végleges megoldáshoz legalább 100-120 személyes internátusra lesz szükségünk, hiszen a vidéki diákok száma rohamosan nő. Ehhez épület és felszerelés kell. Az ügy folyamatban van, de sok nehézséget kell felszámolnunk.

A másik rendkívül jelentős feladatunk a **nyolcosztályos gimnáziumra való visszatérés**. Szeretnénk az 1991-es tanévtől megindítani a régi értelemben vett első gimnáziumi osztályt is. A jelenlegi tanterem száma ehhez nem elegendő, így **valószínűleg épületbővítésre, illetve új szárny felhúzására lesz szükség.**

KÉRÉSEINK: Jelenleg az iskola felszereltségében még komoly hiányosságok mutatkoznak. Elsősorban a fizika szertár szorult fejlesztésre ahhoz, hogy gyakorlati oktatásra elérje a régi színvonalat. Hasonló a helyzet a kémia szertárral is, bár a Hoesch-gyár óriási anyagi támogatást nyújtott. Sajnos a biológia szertárban is van sok pótolni való.

A közeljövőben összeállítottunk egy „hiány-jegyzéket”, mely megtekinthető az iskolában, de lehet írni érdeklődni telefonon is. A külföldön élők tájékoztatására ezt a jegyzéket elküldjük a Genfi Fasor Egyesületnek is. Aki természetbeli ajándékot tud küldeni, azt örömmel vesszük. Gimnáziumunk továbbfejlesztéséhez anyagi támogatásokat is köszönettel elfogadjuk.

Az eddig beérkezett tárgyi és pénzügyi támogatásokat ezúton is, ismételtelen köszönjük, mert ezek is nagymértékben hozzájárultak iskolánk eredményes beindításához.

„FASOR” ADOMÁNYOK

Halom Tibor (Minneapolis)	100.00
dr. Konkoly László (Berwyn, PA)	25.00
ifj. Konkoly László (Eagleville, PA)	25.00
dr. Schiffer János (Downers Grove, IL)	200.00
dr. Schulze János (Pleasantville, NY)	350.00
Bakó László (Toronto)	*10.00
Érsek Lajos (Toronto)	*25.00
dr. Jeney László (Toronto)	*100.00
Kiss Antal (Toronto)	*50.00
Miklós Lajos (Toronto)	*25.00
dr. Molnár László (Toronto)	*10.00
Molnár Zsolt (Toronto)	*20.00
dr. Szandtner Béla (Toronto)	*100.00
Takács Mihály (Toronto)	*30.00

(* = kanadai dollár)

A jelen nyugtázás összege \$1070.00, a korábbiakkal együtt olvasóink eddigi adományai a Fasor céljaira: \$2698.00.

*

Az Egyesült Államokban és Kanadában élő olvasóink számára a Fasori Gimnáziumra való adakozás legegyszerűbb módja: a csekket Hungarian Conference — ELCA névre kiállítva („Fasor” megjelöléssel) küldjük erre a címre:
Hungarian Conference — ELCA
9715 Lake Avenue
Cleveland, Ohio 44102

EGYESÜLT ÁLLAMOK

• Általános teológiai és nyelvészeti vita van kialakulóban amiatt, hogy az „Evangelical Lutheran Church in America” orsz. titkársága „inklúzív nyelvhasználatra” irányelveket tett közzé. Tudvalevő, hogy feminista körök élénken ágálnak a férfivonatkozású utalások, általánosító személyes névmások használata ellen, már ahogy ez angolban alakul. Ezért igyekeznek Isten „atya”, Jézus „férfi”, s a Szentlélek „személy” voltát legalább is nyelvészetileg kérdés tárgyává tenni. De ez már több mint filológia: itt a teológiai tanítás ellen folyik lázadás. Az „inklúzív nyelvhasználatra” biztató könyvecskéiben feminista irányzatokat vélnek felfedezni.

• A „Lutherans for Religious and Political Freedom” nevű társaság kifogást emelt az ellen, hogy az „Evangelical Lutheran Church in America” püspökelnöke és további három egyházkerületi püspöke mintegy hivatalos pástorlevélben egyoldalúan vázolták a szavadori helyzetet, mivel csak a kormány tevékenységet bírálták meg, de a felkelőket nem. A társaság szerint „püspöki pástorlevélre” nem volt felhatalmazásuk, ill., magánvélemény nem lett volna szabad hivatalos köntösbe öltöztetniük.

E számunk (s még a legközelebbi) késedelmes megjelenéséért olvasóink szíves elnézését kérjük. Ez az oka annak is, hogy a *Mindennapi kenyér* c. rovatunk nem került közlésre.

AZ AMEK 23. KÖZGYŰLÉSE

Az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia kétévenként esedékes közgyűlését 1989. október 16-án tartotta a buffalói "Our Savior" (Mégváltónk) Evangélikus Egyháznál 7 lelkész és 7 világi delegátus, ill. látogató részvételével. A gyűlés résztvevői 15-én, vasárnap délután és este jelen voltak a vendéglátó gyülekezet 75. jubileumi hálaadó istentiszteletén, majd az azt követő díszvacsorán.

A hétfő reggeli megnyitó áhítatot *Markovits Pál* ny. lelkész vezette. Igehirdetésének alapja ApCsel 5:34-42 volt. *Juhász Imre* clevelandi lelkész, a Konferencia jegyzője felolvasta az 1987-es gyűlés jegyzőkönyvét. Ezután a közgyűlés meghallgatta *dr. Brachna Gábor* főesperes elnöki jelentését és beszámolóját az elmúlt 2 év magyar evangélikus vonatkozású eseményeiről. Az ERŐS VÁR jelentését *Juhász Imre* szerkesztő terjesztette elő. Utalt arra, hogy közel 3 és fél évtizede végzi a szerkesztés és a kiadás minden munkáját; nagyon megfáradt már, egészségi állapota is leromlott, úgy érzi, hogy eljött az őrségváltás ideje. **1990. december 31-ével kíván e munkakörétől megválni.** A közgyűlés sajnálattal (és vonakodva) vette tudomásul a szerkesztő-kiadó lemondását, teljes elismerését és köszönetét fejezve ki a hosszú és odaadó szolgálatért. A Konferencia végrehajtó bizottságára vár az utód kijelölésének feladata.

Bernhardt Béla clevelandi lelkész pénztári jelentése az elmúlt két éves időszakról: áthozat \$5416.00, bevétel \$11,847.10, kiadás \$8427.44, egyenleg okt. 1-én 8835.66. Az ERŐS VÁR pénztári jelentése: áthozat \$1640.26, bevétel \$4791.18, kiadás \$5889.09, egyenleg okt. 1-én \$542.35.

Mihály Ernő, a clevelandi Első Egyház delegátusának helyzetjelentése nyomán a közgyűlés foglalkozott a gyülekezet problémáival, köztük az üresedésben levő lelkési állás betöltésének nehézségeivel.

Markovits Pál ismertette a Magyarországról esetleg kapható kölcsön-lelkészek, valamint a teológiai levelezőtanfolyam ügyének állását. Ugyanő beszámolt az amerikai magyar egység útját kereső szimpózium lefolyásáról, melyet itteni magyar szervezetek rendeztek.

Bernhardt Béla részletes tájékoztatást adott a nyelvi konferenciák, köztük az AMEK, és országos egyházunk (ELCA) közötti tárgyalásokról, melyek a négy konferencia (magyar, német, finn, dán) jogos helyét állapítanak meg az egyházi szervezetben. *Buthy Dénes* esperes javaslatára a közgyűlés határozata támogatja a négy

konferencia koalíciójának gondolatát, hogy egységesen képviselhesük érdekeinket.

Dr. Brachna Gábornak az AMEK tagsági kategóriák kiterjesztésére vonatkozó javaslatát a közgyűlés egyhangúlag elfogadta, s így ezentúl háromféle tagság lehetséges: 1. lelkészek, 2. gyülekezetek, 3. világi egyéni tagok.

Hazai egyházunkhoz való viszonyunk revidálásának kérdésében a közgyűlés úgy gondolta, hogy ez idő szerint nincs szükség külön hivatalos nyilatkozatra; továbbra is imádságos figyelemmel kísérjük a Magyarországi Evangélikus Egyház és a magyar nemzet javát szolgáló változásokat. Az elmúlt korszakkal ellentétben

nincs akadályja annak, hogy hazlátogató AMEK vezetők a Konferencia nevében is szóljanak.

Pósfay György és *Kunos Jenő* levélben számoltak be a két héttel azelőtt megtartott találkozókrol: a KÉMELM (Külföldön Élő Magyar Evangélikus Lelkigondozók Munkaközössége) őrszigeti üléséről szeptember 28—29-én, valamint a „nyugatiak” és az MEE (Magyarországi Evangélikus Egyház) képviselőinek szombathelyi találkozásáról szeptember 30-án.

Buthy Dénes, a Konferencia alelnöke a közgyűlést befejező imádság és áldás előtt a kegyelet búcsúszavaival emlékezett meg az elmúlt két esztendő halottairól: *Szathmáry Gyula*, *dr. Lestyán János*; *Kemény Péter* (Ausztrália), *Kótsch Lajos* (Németország), valamint *Schulek Tibor* és *Komjáthy Lajos* (Magyarország).

Egyenesen Kolozsvárra!

A karácsonyt megelőző történelmi események nyomán lehetővé vált, hogy segélyszolgálatunkat Erdély területére is kiterjesszük. Mint ismeretes, az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia eddig is jelentős összegeket továbbított a Magyarországi Evangélikus Egyház menekültszolgálatához. Budapestről kapott értesülés szerint a beérkezett adományok kétharmad részét a fordulat óta már a 35 erdélyi magyar evangélikus gyülekezethez irányítják.

Olvasóink közül többen érdeklődtek, hogy miként lehetne innen az erdélyi magyar ev. gyülekezeteket közvetlenül támogatni? Ezirányban megállapodtunk a kolozsvári ev. püspöki hivattal, hogy olvasóink adományait az AMEK közvetlenül Kolozsvárra küldheti, ahonnan azokat az ev. gyülekezetek között a szükségnek megfelelően osztják szét.

Ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy olvasóink a segélyezésre szánt adomány-csekket ezután is az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia címére küldik:

AUSZTRÁLIA

• Az Ausztráliai Anglikán Egyház legfelsőbb tribunálja elutasította nők pappá való felszentelésének a jóváhagyását. Ezzel az a terv, hogy a melbournei egyházmegyében nőket felszenteljenek, semmissé vált. Most várni kell, hogy ki lesz az időközben elhunyt *Penman* melbournei érsek utóda, s hogy változik-e a tribunál összetétele szavazatok tekintetében, ha fellebezésre kerül sor.

AUSZTRIA

• Egyre súlyosabbá válik a menekültek helyzete. Átlagban naponta 100 menekült kerül ide. 1989-ben főleg Romániából és Csehszlovákiá-

Hungarian Conference — ELCA

9715 Lake Avenue
Cleveland, OH 44102

A csekk bal alsó sarkára tetszés szerint vagy „Erdély”, vagy pedig „Kolozsvár” megjelölést kell írni. Az „Erdély” jelzésű adományokat az AMEK a Magyarországi Evangélikus Egyház menekültszolgálatához továbbítja, a „Kolozsvár” jelzésűeket pedig egyenesen a kolozsvári ev. püspöki hivatalhoz.

ADOMÁNYOK NYUGTÁZÁSA

<i>dr. Ittész Jenő</i> (Hot Springs, SD)	20.00
<i>Márton Katalin</i> (Wappingers Fls, NY)	100.00
<i>Bakó László</i> (Toronto)	*10.00
<i>dr. Jeney László</i> (Toronto)	*800.00
<i>Miklián Lajos</i> (Toronto)	*25.00
<i>dr. Molnár Lajos</i> (Toronto)	*15.00
<i>Molnár Zsolt</i> (Toronto)	*20.00
<i>Takács Mihály</i> (Toronto)	*20.00

(* = kanadai dollár)
A fenti adományok összege \$1010.00, a korábban nyugtázottakkal együtt olvasóink eddigi adományai az erdélyi segély céljaira: \$3828.96.

ból érkezettek igényeltek menekültjogot, melynek biztosítását új bevándorlási törvény nehezíti meg.

BELGIUM

• Országos ökumenikus egyháztanácsot szándékoznak létrehozni a különböző keresztyén felekezetek — protestánsok, katolikusok, anglikánok, s ortodoxok.

SZUDÁN

• Az Ev. Világszöv. ez év novemberéig 16 millió tonna élelmiszert küldött ebbe a menekültekkel telített, belviszályoktól szenvedő, amúgyis szegény országba.

Az egyház hírei

MAGYARORSZÁG

- Az Ev. Egyház országos felügyelői tisztébe beiktatták dr. Frenkl Róbert egyetemi tanárt, a Déli Egyházkerület felügyelőjét. Beiktatási „munkabeszédében” többek között ezeket mondotta: „Mivel az új országos felügyelő nem hatalommal bíró ember, nem gazdag ember, ez (a tiszttség) elsősorban szolgálatot jelent. A szó teljes értelmében. Az egyházban is torzult értékrend megváltoztatásában, az elmúlt negyven évben központosult álhatalom lebontásában, a hagyományos, egészséges, ne féljünk a fogalomtól: demokratikus légkör helyreállításában tartom jelentősnek az országos felügyelő felelősségét...”
- Dr. Nagy Gyula püspökelnök nyugalombavonulásával az Ev. Egyház országos vezetését a felügyelővel való megosztásban dr. Harmati Béla, a Déli Egyházkerület püspöke veszi majd át.
- Behirdették a választásokat mind a Déli Ev. Egyházkerület felügyelői, mind az Északi Ev. Egyházkerület püspöki tisztére. Az előbbire dr. Sólyom Jenő professzor, dr. Györiné dr. Drenyovszky Irén gyermekorvos, és Szirmai Tibor, a deák-téri gyülekezet felügyelője, az utóbbira pedig Szebik Imre budavári esperes, püspökhelyettes és dr. Reuss András lelkész, szeptemberben beiktatott teol. professzor a jelölt.
- Az Ev. Teol. Akadémián találkozottak a Római Katolikus Püspöki Konferencia és a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának a vezetői. Elhatározták, hogy januárban az Ökumenikus Imahetet a kálvin-téri ref. templomban nyitják meg ünnepélyesen, s egyben tájékoztatók a pápai látogatás előkészületeiről. Dr. Paskai László bíborosérsek bejelentette, hogy a látogatásnak ökumenikus része is lesz.
- A Magyar Protestáns Közművelődési Egyesület decemberi ülésén Szépfalusi István bécsi ev. lelkész a nyugati magyarság helyzetéről tartott előadást.
- Az Adventista Egyház nemrég immár harmadszor indította el *Boldog Élet* c. lapját. Eredetileg 1933-ban jelent meg először, majd háborúvégi kényszerszünet után 1947-ben indult meg másodszer. Hamarosan leállították. Most újra megkezdte evangéliumi szolgálatát.
- „*Harang*” címen indítottak színesnyomású, magazinjellegű hetilapot a bibliai alapon álló egyházak és felekezetek égíse alatt (r.k., ev., ref., izr., adv.). Szellemi alapja „a klasszikus zsidó-keresztény kultúra értékrendje, erkölcsi-sége, az ökumené magasztos eszménye. Ápolja a magyarság összefogását a határokon belül és kívül. Az egyházi háttér mellett az egész társadalomhoz szól. Jeligeje: „A veszélyt jelzem, az élöket hívom, a holtakat siratom.”
- Az Ökumenikus Tanács Evangélicizációs Munkaközössége a jövő év pünkösdi hetére evangélicizációs konferenciákat rendez. „Jelenlegi helyzetünkben nem lehet semmivel sem hatásosabban szolgálnunk, minthogy Isten igéjét visszük az emberek közé. Isten beszéde a

népek megtartása, és így a mi népünké is” — állapítja meg a tervnyilatkozat.

- Megválasztották a Magyarországi Ev. Ifjúsági Szövetség (MEVISZ) vezetőségét Bárdosy György szociológus, elnök, ifj. Zászkaliczky Pál matematikus, titkár, Baranyai Csaba teol. hallgató, dr. Cserhádi Péter orvos, Fabiny Tamás, Szeverényi János, Tekusné Szabó Izabella lelkészek, elnökségi tagok személyében.
- A szombathelyi ev. gyülekezet úgy határozott, hogy gyászolóknak temetések alkalmából valamely ev. szeretetotthon javára történő virág- vagy koszorúmegváltást javasol azzal a megokolással, hogy „szeretetotthonaink élelmezésének szintentartása egyre nehezebb s ezek az összegek jelentős segítséget jelentenek.” Amerikában a kegyelet lerovásának az ilyen, játékos célokat szolgáló formája bevett szokásnak számít.
- Megemlékeztek egésznapos ünnepség keretében a Fébé Ev. Diakonissza Intézet alakulásának 65. évfordulójáról.
- Az Ordass Lajos Baráti Kör szeptemberben és októberben tartott nyilvános értekezletet, melyen a talán másfél éven belül összeülő zsinat elé egyházi jogi kérdéseket taglaltak többféle megvilágításban. A Baráti Kör „*Keresztény Igazság*” címen független teológiai és kritikai folyóirat kiadását kezdte meg.
- Az ev. egyházi reformfolyamatnak az elindítójával az 1986-ban közzétett, Testvéri Szó c. felhívás számít. Akkor súlyos kritika illette, olyannyira, hogy az egyházi lapok nem is közölték. Végre az „*Evangélikus Élet*” c. orsz. hetilap novemberben teljes egészében közzétette ezt a fontos iratot.
- Az Ev. Teol. Akadémia új épületének ünnepélyes felavatása alkalmából több díszdoktori címet is adományoztak, magyar vonatkozásban dr. Vajta Vilmos professzornak és Szenyay András pannonhalmi bencés főapátnak. Ugyancsak megemlékeztek sírjánál D. Ordass Lajos püspökről s majdnem egyidőben felavatták dr. Káldy Zoltán püspök sírkövét.
- November elején Dr. Herbert W. Chilstrom, az „Evangelical Lutheran Church in America” püspökelnöke és Dr. William G. Rush, az ELCA ökumenikus igazgatója tett látogatást az Ev. Egyháznál. Megbeszéléseket folytattak az üllői-úti központban és megtekintették a Fasori Gimnáziumot is. A jövőt illetően csere-látogatásokat helyeztek kilátásba. Vajjon megemlézték-e, hacsak néhány szóval is az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia szolgálatáért?
- Az Ev. Teol. Akadémián „cum laude” minősítéssel teológiai doktorrá avatták Helmut Esser nyugatnémet lelkészt, a Lippei Tartományi Egyház diakóniai igazgatóját. Disszertációja témája volt: „Diakóniai gyülekezet és gyülekezeti diakónia.”
- Mihályin új templomot, Nagyvásonyban felújított templomot és új haranglábat vett ünnepélyesen használatba, Debrecenben a templomszentelés 100. évfordulóját ünnepelte az ev. gyülekezet.

- Lucfalván Megyaszai László, Kispesten Széll Bulcsú, Gyúró—Tordason Szemerei János, Galgaután pedig Sándor Frigyes az ev. gyülekezet új lelkésze.

NÉMETORSZÁG

- Nyugatnémet lelkészjelöltek annak a kívánságuknak adtak kifejezést, hogy lelkészi képzésük megszerzése, ill. felszentelésük után keletnémet gyülekezetekbe helyezték őket. Jelenleg az a szabály, hogy csak keletnémet állampolgárok tölthetnek be lelkészi állást keletnémet gyülekezetekben.
- A Skandináv—Német Egyházsövetség legutóbbi ülését már a „falnélküli” Berlinben tartotta. Ez az 1949-ben alakult szervezet nyújtott lehetőséget a keletnémet egyházak részére, hogy nehéz körülményeik ellenére is kapcsolatban maradjanak nyugati egyházakkal. A szervezet székhelye a norvégiai Osloban van.
- A keletnémet rostocki egyetemen újra felállították a teológiai tanszéket. Ennek a fakultásnak a története 1432-ig nyúlik vissza. A kommunista hatóságok 1970-ben a tanszéket osztályra minősítették le.
- Az *ideaspektrum* c. evangéliumi hetilap közli S. Nujoma, namíbiai SWAPO főnök levelét, melyben örömeinek adott kifejezést, hogy Ceauscut a XIV. oláh pártkongresszus egyhangúan újraválasztotta párttitkárként. E levél, mely Namíbia és Románia népeinek a barátságáról és együttes előrehaladásáról zagvált, bizonyítja azt, amit sokan hangoztattak, de mások tagadni kívántak, hogy a SWAPO, azaz Délnyugat-afrikai Népszervezet erősen a baloldalon áll. Ez pedig nem válik javára a függetlensége előtt álló országnak. Ebbe a szervezetbe ölt milliókat többek között az Evangélikus Világszövetség is.

OLASZORSZÁG

- Ismét tanácskozik az ev. egyházi konzisztórium és a r.k. püspöki konferencia vegyesházasságok tekintetében. A r.k. gyakorlat sok nehézséget okoz a kölcsönösség terén. Egyik egyháznak sem lehet közbömbös, hogy híveik jórésze, vegyesházasság esetében, inkább csak a polgári esküvőt választja, mintsem hogy kitegy magát komplikált, főleg r.k. egyházbíró-sági eljárásoknak.
- A milánói ev. gyülekezet 20000 dollárral támogatja az Oroszországi Ev. Egyházat. Ezt az adományt gyülekezeti küldöttség karácsonyra viszi Belsőázsziába, mely jó alkalmul szolgál személyes kapcsolatok kiépítésére is.

JUGOSZLÁVIA

- A szlovéniai Ljubljana ev. szórványgyülekezetének négyévszázad után ismét saját lelkésze van Filó Géza személyében. Truber Primus, a szlovén reformátor volt az első és eddig egyetlen papjuk 1540 körül.
- Egyházi ünnepek törvényesítéséről tárgyaltak Szlovéniában, Horvátországban és Szerbiában. Ezekben a részállamokban karácsony — mindkét dátummal: december 25. és január 7. — máris általános ünnepnek nyilvánították.

SVÁJC

- Az Ev. Világszöv. központjában megállapították, hogy a keletnémet egyházak komoly

A holdsugáron jött gyermek

SECOND CLASS PUBLICATION.
POSTMASTER: DO NOT FORWARD
SEND FORM 3579 TO
ERŐS VÁR (USPS 178560)
BOX 02148, CLEVELAND, OH 44102

szerepet játszottak az ottani változások előidézésében és eddigi lefolyásában. Már évek óta az egyházak szolgálták fórumként, hogy keresztény emberek kifejezésre juttathatták nézeteiket mind politikai, mind szociális vonatkozásban.

FINNORSZÁG

• Az ev. püspöki konferencia egyelőre alkalmatlannak találja a körülményeket arra nézve, hogy nők is püspökké lehessenek, de a kérdéssel továbbra is foglalkozni kíván. Az orsz. zsinat dönt ugyan ebben a tekintetben, de figyelembe veszik a püspökök véleményét. Egyes zsinati hangok szerint azonban nincs is meggondolási alap, hiszen az ev. egyházban csak egyféle lelkesítő állomány van, s ebbe a püspökség is beletartozik. Ha tehát nő lelkész-szé lehet, akkor püspökség elől nem zárható el.

DÁNIA

• Október 1-ét egyházi körökben szegény- és gyásznapnak tartják, mivel ekkor lépett életbe homofil személyek viszonyát „polgárilag igazolható” törvény. Persze azért akadtak lelkészek, akik máris kidolgoztak vonatkozó „egyházi ritust”, jóllehet mind a püspökök, mind az egyháziügyi miniszter kijelentette, hogy nem „esküvőről” van itt szó, csupán az előállott viszony hatósági bejegyzéséről.

GÁNA

• A r.k. püspöki konferencia elítélte azt a kormányrendeletet, mely megtilthatja szekták működését. Valamennyi vallásos testületnek be kell jegyeztenie magát a belügyminisztériumnál, mely alapszabályaik és pénzügyi jelentéseik alapján ad vagy nem ad engedélyt működésre. Ezidőszent 13 szektától tagadták meg az igazolást.

PÁPUA ÚJGINI

• „Buk Baibel” néven adott ki ökumenikus használatra Bibliát a Pápua Újgini Bibliatársaság. Ennek a Bibliának a nyelve „pidgin”, mely az angol és egyéb helyi nyelvek fonetikus eltorzításából fejlődött ki főként ebben a században, hogy valamiképpen megértésük egymást az ország 700 nyelvűre osztott lakói. Az új Biblia kiadásában r.k. és ev. szakértőkkel együtt anglikán, református és adventista nyelvészek is résztvettek.

• A Balobi Ev. Tanárképző igazgatójává első alkalommal neveztek ki bennszülöttet Kiane Towandong személyében. Elődje amerikai volt. Az intézet a Pápua Újgini Ev. Egyház felügyelete alatt működik.

Hírközlő: Bernhardt Béla

A mennybolt fekete volt, mint a posztó, amely minden fényt és hangot elnyel.

A hat ablakon keresztül még csillagok sem tekintettek a terembe.

Odabent csend volt és sötétség. Sötétség és csend, mint egy ledugaszolt fekete palackban.

De egyszerre ezüstössé vált az ég boltja. A fekete posztón úgy folyt végig a holdfény, mint a folyékony ezüst. És egyszerre a csend is megszűnt: zajokkal, neszekkel telt meg a terem.

Az ablak mellett, a jobb sarokban valaki nagyon halkán sóhajtott. Szemközt vele egyre erősödő lélegzetvétel hallatszott. A terem legtávolabbi sarkában valaki vékony hangon felsírt. És minél fényesebb lett odafent a hold, annál több hanggal telt meg a terem. Mozgolódás, forgolódás hallatszott, halk, értelmetlen szavak hulltak a csendbe. És valaki úgy horkolt, mintha fűrészelt volna.

Amikor olyan keskeny holdsugár hasított a terem sötétjébe, mint egy késpenge, egyszerre csend támadt és tizenkét szempár szegeződött egy üres kiságyra.

Mert a kiságy már nem volt üres. Fehér ingben egy kisgyermek feküdt benne. Haja olyan volt, mint az izzó, folyékony arany, a szeme, mint két drágakő.

A közelben álló ágyban ámuló hangon megszólalt valaki:

— Új fiú!

— Igen, új fiú — mondták a többiek is.

Aztán hosszú ideig csak hallgattak és nézték a szelíd arcú jövevényt. Nagy sokára rekedt hangon megkérdezte egy fiú:

— Mondd, hogyan jöttél hozzánk, ha nem csikordult meg az ajtó?

A Gyermek szelíden mosolygott:

— Nem az ajtón át jöttem...

— Nem? — ámultak a többiek.

— A holdsugáron jöttem.

— Halloítottok? A holdsugáron jött!

— És honnan jöttél?

— Messziről.

— Egy másik intézetből?

— Nem. Atyámtól jöttem.

— Szegény fiú lehetsz, ha csak egy szál inged van.

— Az ingem nem szegénységet jelent, hanem boldog tisztaságot.

— És ... és mondd, ahol te laksz, ott is vannak nyomorék gyermekek, olyanok, mint mi?

— Ott mindenki ép és egészséges.

— És ott olyan púpos sincs, amilyen én vagyok?

— És olyan, akinek mind a két lába csonka, mint az enyém?

— És olyan arcú sincs, amilyen én vagyok?

— És olyan, aki csak feküdni tud, de állni és ülni nem?

— Nincs! Nincs!

— Csodás!

— Jó lehet ott...

— De jó lehet...

A gyermek mosolygott és ettől még fényesebb lett az arca, mintha maga lett volna a fény.

— Egyszer majd ti is eljöttök Atyámhoz és akkor ott mind, mind egészségesek lesztek.

— Lehetséges ez?

— Lehetséges...

Csend lett, hosszú csend. Csak tizenkét szempár csillogott az örömtől.

A holdfény most már az egész termet elöntötte. Ragyogtak a falak, a mennyezet, a padló, az ágyak. De a legjobban az a kiságy ragyogott, amelyben az új fiú feküdt.

És akkor váratlanul felsikoltott egy fiú:

— Nézzétek! Nézzétek! Ő is tele van sebbel...

— Csak öt sebem van — mosolygott a gyermek.

— A kezeden, a lábodon, a szíveden ... Szegény, szegény ... Fáj?

— Ezek a sebek nem fájnak. A világegyeternél vannak. Mindenki örök boldogságáért.

— A mi boldogságunkért is?

— Igen, a tiétekért is.

A fiúk megkönnyebbülten sóhajtottak. Lassan párnáikra hajtották fejüket és nézték a holdfényt, amely egyre halványodott.

Mire megint mélységesen mély sötétség borult a teremre, már mindnyájan aludtak és a Gyermekről álmodtak.

Akkor és azontúl minden éjszaka.

Gyarmathy Irén

BENEDEK ELEK, a nagy székely mesemondó sírkövén olvasható ez a vers: „Jézus tanítványa voltam, Kicsinyekhez lehajoltam, A szívemhez felemeltem, Szeretetre úgy neveltem.”

